

T.B.M.M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih : 18.08.2026
Sayı : 154

10/4514

Dr.Ayyüce TÜRKEŞ TAŞ
Adana Milletvekili
Plan ve Bütçe Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkilerde önemli bir başlık olan azınlıklar meselesi, Lozan Barış Antlaşması ile mütekabiliyet ilkesi çerçevesinde düzenlenmiştir. Lozan ile birlikte İstanbul'daki Rumlar ile Batı Trakya'daki Türkler azınlık statüsü kapsamında değerlendirilmiş; söz konusu toplulukların kendi kimliklerini, kültürlerini, inançlarını ve yaşam biçimlerini koruyabilmelerine yönelik haklar uluslararası güvence altına alınmıştır.

Ancak Yunanistan'ın, Batı Trakya Türk Azınlığı'nın (BTTA) Lozan Barış Antlaşması ve öncesinde 1913 Atina Antlaşması ile güvence altına alınan haklarını aşındırmaya yönelik yıllardır sürdürdüğü politikalar sona ermemiş, aksine giderek artmıştır. Bu bağlamda, Batı Trakya Türk Azınlığı'nın uğradığı hak ihlallerinin araştırılması ve söz konusu ihlallerin ortadan kaldırılması için atılması gereken adımların belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98'inci maddesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması hususunu saygıyla arz ve teklif ederiz. 04.08.2026

Dr. Ayyüce TÜRKEŞ TAŞ
Adana Milletvekili

GEREKÇE

Yunanistan topraklarındaki Türk Azınlığı'nın ve Türkiye'deki gayrimüslim, Rum azınlıkların durumu, uzun yıllar boyunca çeşitli anlaşmalarla gündeme gelmiştir. 1913 Atina Antlaşması ve 3 Numaralı Protokol ile Yunanistan'daki Türk azınlığın cemaatlerinin özerkliği, hiyerarşik yapısı, sahip olduğu fonlara ve gayrimenkullere dokunulmayacağı, müftülerin ise kendi yetki alanları içerisinde Müslüman seçmenler tarafından seçileceği imza altına alınmıştır.

Halefiyet ilkesi gereğince Lozan Barış Antlaşması, 1913 Atina Antlaşması'nı ortadan kaldırmamıştır. Özellikle 1913 Atina Antlaşması'nda yer alan azınlıklara ilişkin hükümler, 1923 Lozan Barış Antlaşması ile daha kapsamlı bir şekilde düzenlenmiş ve Türkiye ile Yunanistan arasındaki azınlık rejiminin temel hukuki çerçevesi Lozan Barış Antlaşması ile belirlenmiştir.

Lozan Barış Antlaşması'nın 37-45'inci maddeleri "Azınlıkların Korunması" başlığını taşımakta olup Türkiye ve Yunanistan'da yaşayan Türk ve Rum nüfusun karşılıklı haklarını güvence altına almıştır. İlgili maddelerle birlikte azınlıkların dillerini öğrenmesi, diğer tüm vatandaşlarla birlikte aynı haklara sahip olmaları, dini ve kültürel çalışmalarında serbestlik sağlanması güvence altına alınmıştır.

Bu güvencelere rağmen Yunanistan, Batı Trakya'da Türk nüfusunun azalması ve asimile olması için farklı yollara başvurmaktadır. Yunanistan antlaşmayla teminat altına alınan hakları hiçe sayarak, uluslararası antlaşmayla ihdas edilen bir düzenlemeye aykırı hareket etmektedir. Yapılan bu uluslararası hukuk ihlali, sözleşmeler hukukunun ana ilkelerinden biri olan ahde vefa ilkesinin çiğnenmesi anlamına gelmektedir.

BT TA'nın uğradığı baskıcı politikalara tarih penceresinden bakacak olursak; Yunanistan, Türk azınlığın Türk olarak tanımlanmasını dahi kabul etmeyecek bir noktada bulunarak BT TA'nın merhum lideri Dr. Sadık Ahmet'e, 1990 yılında Türk azınlığa "Türk" dediği için hapis cezası vermiştir.

Yunanistan sadece Türk etnisitesi ile değil, aynı zamanda Türklerin taşıdığı Yunanistan vatandaşlık kimliği ile de sorun yaşamıştır. Bu kapsamda 1955 yılında düzenlenen Yunan Vatandaşlık Yasası'nın 19'uncu maddesinde, "Yunanistan'ı geri dönüş niyeti olmaksızın terk eden Yunan etnik kökeninden olmayan bir kişi, Yunan vatandaşlığından ıskat edilebilir..." hükmü yer almıştır. Türk kökenli Yunan vatandaşları, ülkeden çıktıklarında bu hüküm nedeniyle vatandaşlıktan çıkarılmış, tekrar ülkelerine dönemeyerek "vatansız" olarak kalmışlardır. 1998 yılına kadar yürürlükte kalan bu düzenleme ile 46.638 kişi vatandaşlıktan çıkarılmış, aileler parçalanmış veya belirtilen sayının çok üzerinde azınlık mensubu ülkeyi terk etmek zorunda kalmıştır. 1997 tarihli bir araştırmada, "Etabli belgeleriyle Türk azınlığı olduğu tespit edilen Batı Trakya Türklerinin normal nüfus artışıyla bugünkü nüfusu 600 bin olması gerekirken, Yunan yönetimlerince uygulanan politikalar sonucu 150 bin'de kalmıştır." denilmektedir.

1985 yılına gelindiğinde, nüfusunun yüzde 85'i çiftçi olan BT TA mensuplarına Yunan makamlarınca ehliyet verilmesinde güçlük çıkarıldığı, çok uzaktaki sınav yerlerine gönderilmelerinin yanı sıra "sınavlarda kalma" oranlarının son derece yüksek seyrettiği, Yunan görevlilerin, tarlanın ortasında traktör kullanan Türklere ehliyet kontrolü yapacak kadar süreci takip ederek ceza yazdığı bilinmektedir.

Lozan Barış Antlaşması'nda, Batı Trakya'da her türlü vakıf kurma ve yönetme konusunda hür bırakılmanın ötesinde kolaylık sağlanması açıkça beyan edilmesine rağmen,

BTTA'nın vakıflarında Türk isminin kullanılmasına izin verilmezken; yüksek vergiler ve kapatmalar söz konusu olmuştur.

Eğitim noktasında kendi dillerini öğrenme hürriyeti bulunan BTTA'nın özellikle okul öncesi öğretimde Yunancaya mecbur bırakan uygulamalarla karşı karşıya kaldığı; en son geçtiğimiz günlerde 300 kadar Türk okulunun yıllar içerisindeki kapatmalarla birlikte 76'ya kadar gerilemesinin, sistematik asimilasyon ve sindirme politikalarının son perdesi olduğu görülmektedir.

1913 Atina Antlaşması azınlığın kendi din görevlisini seçme hakkını tanıırken, şu anda Türk azınlığın seçtiği, Yunan makamlarınca tanınmayan seçilmiş müftü ile Yunanistan tarafından görevlendirilen ancak Türk cemaat tarafından kabul edilmeyen bir müftü görev yapmaktadır. Uygulamada da görüldüğü üzere, din hürriyeti ile özdeş kabul edilerek antlaşma içeriklerinde yer alan "müftü seçme hakkı" dahi yıllardır ihlal edilmektedir.

Geçtiğimiz yıllarda yaşanan hak ihlalleri ve günümüzde Yunanistan tarafından devam ettirilen "hak gaspı politikaları" değerlendirildiğinde, her dönemde farklı yöntemlerle ancak aynı amaç doğrultusunda Batı Trakya Türklüğünün azaltılması ve yıpratılmasına dönük bir süreç izlendiği görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında, her dönem farklı hak ihlallerinin öne çıktığı ancak neredeyse hiçbir zaman kesin olarak sıfırlanmadığı söylenebilir.

Bu gerekçelerle, yaşanan hak ihlallerinin tespiti ve çözüm önerilerinin görüşülmesi amacıyla bir araştırma komisyonu kurulması gerekli hale gelmiştir. Ayrıca araştırma komisyonunun çalışmalarına paralel olarak BTTA'nın haklarının devamlı takibinin TBMM çatısı altında yapılması için Meclis Araştırması açılması zorunlu görülmektedir.

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Burhanettin Kocaman	Mersin	B. Kocaman
Selcan TAĞCI	Tekirdağ	
Yasin ÖZTÜRK	Denizli	
Hakan TOKTAŞ	Bursa	
M. Mustafa GİRİMLİ	Gaziantep	
Yüksel Arslan	Ankara	
Yavuz Aydın	Trabzon	
Burak Dalgın	Balıkesir	
Faruk Sinat	Manisa	
Selçuk TİKTEPE	Bursa	
Diwan 212	Görecik	
Erol Usta	Samsun	
Ahmet Evref FAKIRBAŞI	ANKARA	1A Kurum.
A. Şefik GİRKİN	Haray	
Hüsnü KIRKPINAR	İzmir	
Ömer Karakaş	Aydın	
Lütfullah KAYALAR	Yozgat	
Burak AKBURAK	İstanbul	
Hakan Şeref Oğuz	Afyonkarahisar	
Turan YALDIR	Aksaray	